

ویژه کارکنان شهرداری ها و دهیاری ها و شوراهای اسلامی و روستا

کبک دری، نماد استان چهارمحال و بختیاری

کبک دری، نماد استان چهارمحال و بختیاری است و تخریب زیستگاه های خاص این پرنده از سوی انسان ها، ورود دام ها به منطقه، از بین رفتن پوشش گیاهی، خشکسالی، شکار بی رویه و غیرمجاز در مناطق وجود این گونه را کمیاب کرده است.

این گونه در فهرست سرخ IUCN در رده کمترین نگرانی (Least Concern) و در ضمیمه ۱ کنوانسیون منع تجارت بین المللی گونه های در خطر انقراض (CITES) و در فهرست پرندگان حمایت شده ایران قرار داشته و دارای ارزش حفاظتی است.

پایش جمعیت های زادآور و همچنین تغییرات بوم شناختی در زیستگاه های کلیدی، بررسی زیستگاه های بالقوه در سایر مناطق، ایجاد محدودیت های دسترسی انسان به مناطق تخم گذاری، تدوین قوانین و افزایش تدابیر حفاظتی، افزایش آگاهی عمومی، جلوگیری از شکار و صید بی رویه، بررسی عوامل محدود کننده و مدیریت پایدار و در خور زیستگاه، جلوگیری از برداشت تخم و گرفتن افراد بالغ و نابالغ از آشیانه، افزایش آگاهی های عمومی بویژه جوامع محلی و اطلاع رسانی درباره ویژگی های خاص این پرنده و فرهنگ سازی برای حفظ آن ضروری است.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شنبه‌های آموزشی

با توجه به ویژگی‌های زیستگاه‌های مطلوب این گونه که اغلب در ارتفاعات بالا قرار دارند که اغلب صعب العبور هم هستند، مزید بر آن منزوی بودن این پرند جمع آوری آمار دقیقی از جمعیت این گونه کار دشواری است و محدود به مشاهدات اتفاقی و یا مطالعات اختصاصی در این رابطه است. با این وصف بر پایه‌ی مطالعات گذشته وضعیت جمعیتی این پرند کمیاب برآورد می‌شود. پرند ای بسیار محتاط و اغلب در گروه‌های خانوادگی کوچک دیده می‌شود به همین دلیل ارائه آمار دقیقی از آن میسر نیست.

شکار کبک شوم است

مردم بختیاری شکار کبک دری را شوم می‌دانند و معتقد هستند تاثیر بدی بر زندگی آنها خواهد داشت از این رو بیشترین آسیبی که به جمعیت اینگونه وارد می‌شود ناشی از تخریب زیستگاه و شکار توسط شکارچیان غیر محلی است. کبک دری پرند ای است خوش صدا که بخش قابل توجهی از اشعار رسمی و فولکلوریک ایرانیان بویژه مردم بختیاری را به خود اختصاص داده است. در زبان لری به آن "کوگ در" هم می‌گویند. بختیاری‌ها در ترانه‌های خود این پرند را استعاره‌ای از یار و معشوق می‌گیرند از آن جمله: "کوگ مو تو دی مخون ریگ به گلیته پشتت وا تارازه و زرده ری به ریته" (کبک من! تو دیگر مخوان، ریگ در گلوی توست، کوه تاراز پشت سر و زردکوه روبه روی توست!). یا تصنیف معروف "کوگ تاراز" که یکی از معروفترین تصنیف‌هاست.

از آنجا که به نظر می‌رسد افزایش ارتفاع و افزایش بارندگی سالیانه و همچنین افزایش شیب در انتخاب زیستگاه توسط این گونه تاثیر گذار هستند و با توجه به کوهستانی و مرتفع بودن بخشهای زیادی از استان چهارمحال و بختیاری در حال حاضر در امتداد ارتفاعات زاگرس از شمال غرب تا جنوب شرق استان جز زیستگاههای مطلوب این پرند محسوب می‌شوند بر این اساس با توجه برخی اطلاعات گرچه این گونه در شهرستان‌های لردگان، بروجن، کیار گزارش شده است لیکن بیشترین آمار مشاهده این پرند در استان چهارمحال و بختیاری در شهرستان‌های کوه‌رنگ و اردل گزارش شده است.

سازمان حفاظت محیط زیست

سازمان نیروهای و دیارهای کشور

شنبه‌های آموزشی

همچنین حضور این گونه در پارک ملی و منطقه حفاظت شده تنگ صیاد، منطقه حفاظت شده سبزکوه، منطقه حفاظت شده هلن و منطقه حفاظت شده قیصری به ثبت رسیده است. شایان ذکر است با توجه به تراکم جمعیتی گونه در استان چهارمحال و بختیاری و نیز ارزش های فورکلوریک و محلی این گونه در استان اداره کل حفاظت محیط زیست استان کبک دری را در سال ۸۷ به عنوان نماد جانوری حیات وحش استان چهارمحال و بختیاری معرفی کرده است.

ویژگی های زیستی

این پرنده معمولاً در ارتفاع ۱۸۰۰ تا ۳۰۰۰ متری و در حد فاصل برف های دائمی و مرز رویشی درختان بسر می برد همچنین کوه های فاقد برف های دائمی، شیب های تند صخره ای با پوشش بوته ای و علفی پراکنده، پرتگاه ها و دره های کوچک و عمیق دارای لکه های برف را ترجیح می دهد و کمتر از خط رویش درختان پایین تر می آید. پرنده ای است بی نهایت محتاط که اغلب پس از احساس خطر مسافت زیادی را پرواز می کند. همچنین این پرنده بسیار خجالتی بوده و به اندازه دیگر گونه های خانواده ماکیان اجتماعی نیست و معمولاً جفت جفت دیده می شود.

کبک دری به خوبی راه می رود و به سرعت می دود. پروازی قدرتمند دارد و هنگام مواجه شدن با خطر به سرعت به طرف سربالایی دویده یا به طرف سراسیمه پرواز می کند. صدای این پرنده بسیار مشخص و فریاد مانند شبیه گیلانشاه، یا سوت بلند شونده، طولانی و هنگام احساس خطر شبیه ((چوک-چوک-چوک)) شنیده می شود.

کبک دری از ریشه، ساقه، برگ، میوه، غده، پیاز و ریزوم گیاهان تغذیه می کند.

جفت گیری و زادآوری

رفتارهای دوره جفت گیری اغلب در فروردین ماه آغاز میشود و تخم گذاری در اردیبهشت انجام می شود. تک همسر است و آشیانه اش گودی پوشیده با علف، خزه و پر است که روی زمین، در مناطق باز و اندکی در پناه صخره ها، بوته ها یا شکاف سنگها ساخته می شود.

سازمان حفاظت محیط زیست

سازمان شیوه‌های دامپروری و شیوه‌های شیوه‌های دامپروری

شنبه‌های آموزشی

معمولا ۶ تا ۸ و گاهی ۱۰ تخم نیمه بیضی نخودی مایل به کرم رنگ با خال های قهوه ای مایل به قرمز، به ابعاد ۶۶ در ۴۴ میلی متر می گذارد. تفریخ تخم ها ۳۰ روز به طول می انجامد. جوجه ها در بدو تولد بدنی پوشیده از کرک دارند و برای تغذیه مستقل از والدین خود هستند و توسط پرنده ماده نگهداری می شوند.

ssafta.imo.org.ir